

Журнали, збірники

Народознавчі зошити. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2011. – № 1, 2, 3, 4, 5, 6.

“Народознавчі зошити” є фаховим науковим виданням Інституту народознавства Національної академії наук України, яке виходить у Львові із періодичністю одне число у два місяці.

У першому номері журналу за 2011 р. публікації на фольклорно-міфологічну тематику увійшли в рубрики: “Статті”, “Експедиції”, “Рецензії”. Першу з цих рубрик склали такі статті: С. Коновець “Особистісно-духовний розвиток засобами образотворчого мистецтва”, М. Глушка “Хто ж написав “Народний календар у Ровенському повіті Волинської губернії”?”, Є. Луня “Головний командир УПА Роман Шухевич у фольклорній прозі Яворівщини”, У. Мовної “Бджільництво як феномен української обрядової культури в етнографічних студіях середини ХІХ – початку ХХІ століття”.

Світлана Коновець, досліджуючи “Особистісно-духовний розвиток засобами образотворчого мистецтва” (С. 3–13), розглянула проблему втілення образу матері у творах образотворчого мистецтва з погляду впливу на різні напрями особистісно-духовного розвитку людини. Образ матері авторка представила у міфологічному, сакральному, мистецькому аспектах через репрезентацію відповідних творів образотворчого мистецтва (іконопису, живопису, скульптури).

“Хто ж написав “Народний календар у Ровенському повіті Волинської губернії”?” (С. 28–42), – з’ясовував львівський етнолог Михайло Глушко. На основі аналізу наукового доробку і творчого шляху Василя Доманицького автор довів, що дослідник ніколи не відвідував Рівненський повіт Волинської губернії, а, отже, і не збирав етнографічні та фольклорні матеріали на його території. “Народний календар у Ровенському повіті...” та інші етнографічні праці, що стосуються традиційно-побутової культури населення

цього краю, учений підготував на основі народознавчих джерел, які в середині ХІХ ст. зібрав Василь Абрамович – священник села Яполоті, нині Костопільського району Рівненської області.

Публікація Євгена Луни стосується “Головного командира УПА Романа Шухевича у фольклорній прозі Яворівщини” (С. 43–65). Автор зазначає, що записав на Яворівщині великий масив повстанського героїчного епосу, в якому головну тематичну групу складають твори про Головного командира УПА Романа Шухевича. Переважна більшість цих творів виникла і стала побутовати вже в часи відновленої у 1991 р. української державності, оскільки тепер з’явилися сприятливі для цього умови. Майже усі зафіксовані у цій місцевості народні оповідання про Р. Шухевича виводять із поетичного вимислу, що засвідчує вагоме суспільно-політичне й художньо-естетичне значення цієї особи. Сам генерал постає в образі опоетизованого й уславленого національного героя – ідеалізованого борця за самостійну Україну, улюбленця широких народних мас.

У статті Уляни Мовної “Бджільництво як феномен української обрядової культури в етнографічних студіях середини ХІХ – початку ХХІ століття” (С. 66–77) проаналізовано творчий доробок українських і зарубіжних етнографів, фольклористів ХІХ–ХХІ ст. щодо висвітлення обрядових аспектів українського бджільництва, у яких об’єктом дослідження є також фольклорні матеріали (колядки господареві-пчільнику, замовляння до бджіл, легенди та повір’я про комах та ін.). Наукові зацікавлення авторів, зазначає дослідниця, зrealізовані головню у вигляді принагідних нотаток і тематичних вкраплень у дослідницьке тло публікацій іншої тематичної спрямованості й меншою мірою – у вигляді профільних аналітичних розвідок чи тематичних блоків індивідуальних монографій. Попри накопичення цінного емпіричного джерельного матеріалу, якісні показники студіювання бджільництва як феномену української обрядової культури є значно скромнішими й вимагають суттєвого наукового поглиблення.

У рубриці “Експедиції” опубліковано невелику за обсягом статтю Христини Щербини “Чарівні можливості “троїстих музик” та їх зв’язок з нечистою силою (за матеріалами експедиції до Богородчанського р-ну Івано-Франківської обл. 2008 р.)” (С. 168–170). На основі польових матеріалів авторка проаналізувала народні уявлення про центральну фігуру народного музичного життя карпатських українців – “троїстих музик”. У висновках зазначено, що ці народні музиканти мали безпосередній зв’язок із нечистою силою, завдяки цьому зв’язку могли впливати на людей, на природний хід подій, змінювати його, а також володіли магічним властивостями, що надавало їм статус посередника між людиною і потойбічним світом. Вочевидь саме тому у традиційно-побутовій культурі українців їх вважали “непрестими”.

Рубрика “Рецензії” містить відгук Людмили Іваннікової “Вагомий внесок в історію української фольклористики” (С. 179–181) на книгу О. Шалак “Фольклористична діяльність Андрія Димінського” (К.: Освіта України, 2009). На думку автора, ця монографія належить до надзвичайно важливих і актуальних і є вагомим внеском у сучасні фольклористичні дослідження не лише Поділля, а й України загалом, адже кінцеве завдання подібних праць – це створення історії української фольклористики.

У другому номері “Народознавчих зошитів” публікації про міфологію і фольклор зосереджено у рубриках “Статті” та “Матеріали”. Першу з них склали статті: В. Івашківа “Фольклористичні мандрівки Пантелеймона Куліша 1840-х років”, В. Романюка “Вірування мисливців Українських Карпат”, М. Горбаль “Чинники формування різдвяної обрядовості Лемківщини”, М. Гладкого “Парубоцька забава “Тріпак” та новорічні святкування в с. Вороблевичі”, Дз. Трумко “Роль кумів у родильній обрядовості”.

Василь Івашків, з’ясовуючи “Фольклористичні мандрівки Пантелеймона Куліша 1840-х років” (С. 200–206), проаналізував основні аспекти фольклористичної діяльності П.Куліша, зокрема матеріали його народознавчих експедицій тодішньої Київської губернії. На думку вченого, дослідження рукописних експедиційних матеріалів, які зберігаються в архівах Києва та Чернігова, дає можливість проникнути в лабораторію фольклориста, висвітлити особливості його методику фіксації фольклорних текстів, окреслити маршрути, прочитати про людей, яких він розпитував про народні зви-

чай і традиції, від яких записував безсмертні народнопоетичні твори.

У статті “Вірування мисливців Українських Карпат” (С. 207–214) Володимир Романюк досліджує практично невивчену до сьогодні сферу духовної культури українців – мисливські вірування. Науково описані та проаналізовані обряди і ритуали мисливців Українських Карпат, що стосувалися рушниць та були поширені у другій половині XIX – XX ст. Метою, з якою мисливці виконували обряди, розглянуті в статті, було забезпечити гарантію влучного пострілу і встановлення оберегу над рушницею проти завдання їй шкоди чарами, що їх виконували недоброзичливі мисливці. Одним із завдань автора було систематизувати ці обряди. Вказано, що ритуали, пов’язані з гадюкою, та обряди, під час здійснення яких відбувалося “відгадування ватри”, можливо, мали своїм початковим завданням встановлення оберегу проти нечистої сили. Вивчення мисливських обрядів, які, очевидно, були дуже архаїчними, є доповненням до загального дослідження християнських вірувань українського народу.

Основними “Чинниками формування різдвяної обрядовості Лемківщини” (С. 236–244) у своєму дослідженні Марія Горбаль вважає: 1) духовне багатство язичницької культури; 2) християнське вчення; 3) впливи культур стародавнього світу: візантійської, грекоримської, Близького Сходу та скандинавських народів. Велику увагу авторка приділяє характеристичні торговельних шляхів, які проходили через лемківські Карпати і через які відбувалися міжнародні культурні взаємовпливи.

У статті Миколи Гладкого “Парубоцька забава “Тріпак” та новорічні святкування в с. Вороблевичі” (С. 279–283) висвітлено локальні особливості святкування Нового року, які і донині побутують в селі Вороблевичі Дрогобицького району Львівської області. Описано і проаналізовано досі не відому в етнологічній науці парубоцьку новорічну забаву, яка має назву “Тріпак”. На думку автора, ключовою ідеєю цього ритуально-магічного дійства є побажання щасливої долі, одруження, добробуту на наступний календарний період, зокрема гарного врожаю. Популярність Нового року як свята зумовило добре збереження цих традицій, особливо у середовищі активної частини громади – молоді, хоч на сьогодні відбувається спрощення цього обряду та трансформція у мотивації поведінки його учасників.

Дзвенислава Трумко розглянула “Роль кумів у родильній обрядовості” (С. 332–337), зосе-

редивши увагу на особливостях їх вибору, відносинах між кумами і батьками дитини, хресними батьками та дитиною, між самими кумами. Дослідниця прокоментувала оберегові обрядодії, спрямовані на забезпечення благополуччя дитини в майбутньому, захист її від усього злого в житті. У висновках зазначено, що куми своїми діями могли вплинути на подальшу долю дитини, тому у звичаях існували різні способи запобігання нещастю, що мали локальні відмінності. Вони виявлялися у виборі кумів, хресненні, стосунках між кумами, батьками, дитиною.

Рубрику "Матеріали" заповнено інформативним повідомленням Михайла Глушка "Память про Василя Доманицького незгасна" (С. 365-367). У ньому йдеться про науковий семінар "Василь Доманицький: особистість і науково-творча спадщина", який відбувся 14-15 вересня 2010 р. в Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького. Він був присвячений 100-річчю від дня смерті відомого українського історика, літературознавця, критика, фольклориста, перекладача, етнографа, який був організатором кооперативного руху, активним членом Наукового товариства імені Шевченка. Під час наукового семінару, у якому брали участь учені з різних регіонів України, було презентовано нові видання про славетного уродженця Черкащини.

У т р е т ь о м у випуску журналу публікації на тему міфології та фольклору зосереджено також у двох рубриках - "Статті" та "Рецензії". До першої з них увійшли такі дослідження: В. Сокола "Невербальні засоби вираження в наративах про голодомор", Н. Пастух, О. Харчишин "Український фольклор як чинник етнічної ідентичності українців Республіки Молдова", І. Коваль-Фучило "Жанрове розмаїття фольклору на Сумщині: сучасне побутування", С. Ягело "Духи-«господарі» природних локусів у демонологічній прозі Карпат", О. Бриняк "Рудименти міфологічних вірувань у родильній обрядовості та хресній поезії українців", Ю. Пуківського "Традиції дошлюбного спілкування молоді у волинській (на матеріалах весняного циклу народного календаря)", Г. Магас "Традиційні мотиви у колядках і шедрівках Стрийщини: загальноукраїнський контекст", Г. Коваль "Флористичний символічний код календарно-обрядової поезії українців", Г. Сокіл "Галичина у фольклорному обстеженні Володимира Левинського та Мирослава Капія".

У статті Василя Сокола "Невербальні засоби вираження в наративах про голодомор" (С. 380-390) розкрито засоби невербального характеру - міміку, жести, акустичні способи передавання й сприйняття тексту (інтонація, ритм, пауза), які увиразнюють зміст і створюють своєрідний поетичний світ, властивий лише цьому фольклорному фонду. Це дає підставу говорити про фольклорний текст як живий, творчий організм.

Надія Пастух, Ольга Харчишин, досліджуючи "Український фольклор як чинник етнічної ідентичності українців Республіки Молдова" (С. 391-400), порушили низку важливих проблем, пов'язаних із етнічним розвитком та ідентифікацією українців за межами "материкової" України. Автори на підставі власних польових досліджень сучасної фольклорної традиції в українських селах Молдови 2005-2009 рр. не лише підтверджують генетичний зв'язок місцевого населення з українським народом, а й розглядають фольклор як один із найважливіших етнодиференційних та етнооб'єднуювальних чинників.

Ірина Коваль-Фучило у статті "Жанрове розмаїття фольклору на Сумщині: сучасне побутування" (С. 413-418) проаналізувала сучасний стан побутування фольклору в Лебединському районі Сумської області на матеріалі, яку авторка збирила у серпні 2008 р. Фольклористка описала календарні та родинні обряди і звичаї, особливості побутування позаобрядових пісень, замовлянь.

Світлана Ягело, досліджуючи "Духів-«господарів» природних локусів у демонологічній прозі Карпат" (С. 419-425), здійснила аналіз фольклорного матеріалу, який розкриває стан збереження демонологічної прози про жіночі образи (нявка, лісна, бісиця, дика баба, перелесниця тощо). Основну увагу зосереджено на зовнішності, функціях та семантиці зазначених фемінінних персонажів, а також їхній вплив на життя людини. Охарактеризовано основний сюжетно-мотивний фонд демонологічних оповідань із Карпатського регіону, що розкривають особливості вказаних персонажів.

Праця Оксани Бриняк "Рудименти міфологічних вірувань у родильній обрядовості та хресній поезії українців" (С. 426-435) є спробою виявити в родильній обрядовості - ритуальних діях, їх вербальному супроводі у формі замовлянь і побажань, а також у хресних піснях - сліди давньослов'янських язичницьких культів обожнювання природних об'єктів і пов'язаних із ними міфологічних бо-

жеств. Проаналізовано символіку родильної обрядовості та хрестинної поезії. Відтворено релікти давньослов'янського світогляду з подальшими християнськими нашаруваннями та відповідними історично-суспільними обставинами.

Юрій Пуківський у статті *"Традиції дошлюбного спілкування молоді у волинян (на матеріалах весняного циклу народного календаря)"* (С. 448–455) розглянув традиції дошлюбного спілкування, які побутували у волинян у ХХ ст. Автор доводить, що окремі звичаї весняного циклу народного календаря були своєрідними формами молодіжного дозвілля. Завдяки залученню власних польових етнографічних матеріалів автор розкриває структуру та характерні особливості ритуалізованих взаємовідносин неодруженої молоді в різних частинах етнографічної Волині. Зроблено спробу визначити їх функціональне призначення та символіку.

Основну увагу у праці Галини Магас *"Традиційні мотиви у колядках і щедрівках Стрийщини: загальноукраїнський контекст"* (С. 465–475) приділено вивченню величальних і побажальних мотивів, оскільки такі сюжетотворчі елементи є ключовими у контексті зимової календарно-обрядової поезії Стрийського Підгір'я. Для цього регіону, на думку дослідниці, характерні деякі рідкісні мотиви ("господар їсть кутю", "колядники обцяють провести у домі господаря ритуальні дії"), особливістю яких є специфіка їх поєднання та винятковість деяких образів.

Галина Коваль у статті *"Флористичний символічний код календарно-обрядової поезії українців"* (С. 476–481) вважає, що він є домінуючим у календарних піснях, де моделюється кодова система, пов'язана з рослинним світом. Дослідниця проаналізувала окремі вегетативні процеси, господарські дії, що стали знаковими, символічні ситуації на вербальному (пісня) і невербальному (обряд) рівнях.

Предметом дослідження у статті Ганни Сокол стала *"Галичина у фольклорному обстеженні Володимира Левинського та Мирослава Капія"* (С. 489–496). На думку авторки, імена М. Капія та В. Левинського маловідомі громадськості, а вони зробили вагомий внесок в українську науку. Їхні фольклорні записи з Галичини поповнили видання Етнографічної комісії НТШ наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. та архівні фонди, що дало можливість розширити уявлення про цей регіон. На думку дослідниці, їхня активна

діяльність у справі фіксування усної словесності розкриває вагому сторінку в історії української фольклористики, а їхніми фаховими записами користуються і донині.

У рецензії Володимира Дяківця *"Монографічне історико-фольклористичне дослідження про Якова Новицького"* (С. 552–555) на книгу Л. Іваннікової *"Яків Новицький. Фольклорист, історик, педагог"* (Запоріжжя: Тандем, 2010, 388 с.), яка складає однойменну рубрику, відзначено, що ця монографія київської дослідниці є вагомим внеском у сучасну фольклористичну науку і покликана стати цінною джерельною та літературознавчою базою для науковців, краєзнавців, фольклористів, етнологів, істориків, студентів і всіх зацікавлених.

У четвертому номері *"Народознавчих зошитів"* у рубриці *"Статті"* опубліковано єдину працю на фольклорно-міфологічну тематику, якою є публікація Романа Кирича *"Українська тема в народознавчій парадигмі Адама Фішера"* (С. 561–575). У ній на основі архівних та інших матеріалів досліджено зв'язки відомого польського народознавця професора Адама Фішера з українськими вченими. Простежено його дослідницьку рецепцію питань української фольклористики й етнографії та складні перипетії його наукової діяльності і життя у Львові в період міжвоєнного двадцятиріччя й початку 40-х років ХХ ст. На думку автора статті, у дослідженні про культ Велеса у слов'ян, про рослини і дерева у польських народних звичаях і обрядах, а також в інших працях А. Фішера для аналогій і паралелей часто використовували український фольклор із різних тогочасних збірників, з якими він був добре ознайомлений.

Кілька публікацій про міфологію і фольклор містяться у п'ятому номері цього наукового часопису. Зокрема, до рубрики *"Статті"* увійшли статті А. Мойсея, К. Парайко *"Звичаї та обряди, пов'язані з народженням дитини в українців та румунів Сторожинецького району"* та А. Комарницького *"Процес еволюції та значення монументального образу у формуванні типу Руської Богородиці"*.

Антоній Мойсей і Крістіна Парайко досліджували *"Звичаї та обряди, пов'язані з народженням дитини в українців та румунів Сторожинецького району"* (С. 806–812). На основі здійснених етнографічних польових досліджень серед українців та румун у селах Сторожинецького району у 2008–2011 рр. дослідники зробили спробу дослідити ремінісценції комплексу звичаїв та обрядів

(передродових, родильних, післяродових). На їх думку, вони містять багато архаїчних магічних елементів, що призначені забезпечити успішне народження дитини, благополуччя і щастя новонародженого та породілі. Суттєвих розбіжностей на різних етапах родильної обрядовості в українців і румун цього регіону автори не зафіксували. Відмінності виявлено лише в назвах головних дійових осіб, символіці, використанні магічних інгредієнтів і рослин, приуроченості ритуалів.

Андрій Комарницький у статті *“Процес еволюції та значення монументального образу у формуванні типу Руської Богородиці”* (С. 824–833) розглянув процес формування типу Руської Богородиці у мистецтві Київської Русі через проблему монументального образу. У праці зазначено, що тип Руської Мадонни є оригінальне явище давньоруського мистецтва. Адже з-посеред напрямів візантинізованої традиції давньоруські богородичні ікони стилістично об’єднують в єдину групу, адже вони становлять за характерними прикметами і особливостями цілісне явище, яке поєднує комплекс фізіономічних, стилістичних та іконографічних ознак. І це явище є свідченням розуміння Богородичного образу.

Рубрика *“Експедиції”* представлена статтею В. Русіної *“Протяжні пісні Луганської області (за матеріалами експедиції 2010 року)”* (С. 877–883), у якій розглянуто сучасний стан побутування пісенного фольклору на Луганщині. Записи структуровані в жанровому та репертуарному аспектах. порушено також питання щодо характеру розспіву різних вікових груп інформантів, що є демонстрацією певного типу музичного мислення – *“старого”* і *“нового”*.

В останньому шостому номері *“Народознавчих зошитів”* за 2011 р. дві публікації, які стосуються фольклору та міфології, увійшли до рубрики *“Статті”*. Це праці В. Сокола *“Наукова та народна термінологія про голодомори в Україні: постановка проблеми”* і М. Горбаль *“Сюжети лемківських різдвяних легенд та переказів. Їх міжетнічне взаємопроникнення”*.

Василь Сокол у статті *“Наукова та народна термінологія про голодомори в Україні: постановка проблеми”* (С. 910–916) розглянув термінологічні проблеми, пов’язані з голодоморами в Україні. Дослідник з’ясував функціональні блоки суспільно-політичного (голод, голодомор, голокост, геноцид) та фольклористичного (нарратив, оповідання, переказ, меморат, фабулат) ха-

рактеру, а також висловив власну позицію на ці дискусійні питання.

Марія Горбаль, досліджуючи *“Сюжети лемківських різдвяних легенд та переказів. Їх міжетнічне взаємопроникнення”* (С. 941–946), виокремила такі основні теми цих прозових фольклорних жанрів: звіриний епос, рослинна тематика, дива Різдяної ночі і їх поширення між бойками, гуцулами, галичанами, а також молдаванами і словаками. У висновках авторка зазначила, що взаємопроникнення цих сюжетів відбувалося між народами, які не мали своє державності (українцями і словаками). Однак між поневоленієм народом і народом-поневолювачем таких культурних взаємовпливів дуже мало або їх немає зовсім.

У рубрику *“Публікації”* увійшло два матеріали, які становлять єдине ціле. Це невелика вступна стаття Володимира Дяківа *“Галі з батьківського села”* (С. 1062–1064), у якій йдеться про побутування в селі Тур’є і навколишніх населених пунктах Буського району Львівської області гаївок – весняних календарних пісень, які називали *“галі”*, а також про їх записувача – місцевого краєзнавця Степана Куриляка. Друга частина *“Тур’янські «галі»: гайвки села Тур’є Буського району на Львівщині”* (С. 1065–1071) – це записи 15 фольклорних текстів із нотацією, які здійснив Степан Куриляк від двох респонденток. Ці весняні *“галі”*, у ролі яких використовувалися обжинкові, історичні та суспільно-побутові пісні, побутували ще в 30-40-х роках ХХ ст. Їх виконували дівчата під час Великодніх свят біля церкви, у центрі села та по сільських закутках.

Автореферати

Микитенко О. О. Поховальні плачі у балканослов’янській фольклорній традиції: прагматика і семантика тексту. Етнопоетичні константи. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук із спеціальності 10.01.07 – фольклористика. – Київ, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2012.

Дисертація є першим комплексним дослідженням поховального оплакування у балканослов’янській (болгарській, македон-

ській, сербській і чорногорській) фольклорній традиції. Актуальність дослідження зумовлена завданнями сучасної славистичної фольклористики як етнології, позначеної антропологічним/антропоцентричним підходом, який базується на розумінні "інтегральності" (С. М. Толстая) культури. З позицій семіотичного аналізу розглянуто прагматику, семантику та етнопоетику балканослов'янського тексту поховального оплакування як вербального компонента одного з найбільш "закритих" родинних обрядів, позначеного високою стабільністю традиційної основи. Погляд на фольклорний текст як категорію культури дозволив здійснити аналіз прагматичних характеристик поховального тексту, його семантичної структури та поетичної системи. Етнопоетичні особливості жанру як константні моделі поховального оплакування розглянуто на матеріалі порівняльного аналізу текстів балканослов'янської та української традицій широкого хронологічного розрізу середини XIX - початку XXI ст.

Публікації:

1. Балканослов'янський текст поховального оплакування: прагматика, семантика, етнопоетика. - К.: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; Український комітет славистів, 2010. - 424 с.
2. Поховальні плачі на території Югославії: етнофольклорний контекст та особливості жанру // Слов'янське літературознавство і фольклористика. - К., 1990. - Вип. 18. - С. 71-80.
3. Нові видання, присвячені слов'янським голосінням // Народна творчість та етнографія. - 1990. - № 3. - С. 84-86.
4. Тужбалиці періоду Народної визвольної боротьби у Югославії // Художня культура країн Східної та Південної Європи в боротьбі проти фашизму. - К.: Наук. думка, 1990. - С. 62-66.
5. Релігійні мотиви в погребальних плачах (югославянські та восточнославянські паралелі) // Македонський фольклор. - Год XXIV, бр. 47. - Скопје, 1991. - С. 319-326.
6. Дослідження сучасного фольклорного процесу в Хорватії // Слов'янське літературознавство і фольклористика. - К., 1991. - Вип. 19. - С. 76-82.
7. Модифікація вербального тексту в обрядовому фольклорі слов'ян // Мистецтво, фольклор та етнографія слов'янських народів. - К.: Наук. думка, 1993. - С. 123-137 (у співавторстві).
8. До проблеми виконавства: сербські плакальниці // Усна епіка: етнічні традиції та виконавство. - К., 1997. - Ч. II. - С. 7-13.

9. Украинский обряд сумне весілля и его сербские параллели // Кодови словенских култура. - Београд, 1998. - Бр. 3. - С. 121-135.

10. Сучасна народна культура слов'ян у неслов'янському контексті // Слов'янський світ. - К., 1998. - Вип. 2. - С. 71-93 (у співавторстві).

11. Слов'янська міфологія та/або слов'янські вірування: до герменевтики традиційної духовної культури // Македонський фольклор. - Скопје, 2001. - Год. XXIX, бр. 56-57. - С. 341-349.

12. Традиція оплакування у дослідженнях болгарських фольклористів // Слов'янський світ. - К., 2002. - Вип. 3. - С. 126-139.

13. Поэтические особенности плачей по детям (украинская и балканославянские традиции) // Кодови словенских култура. - Београд, 2002. - Бр. 7. - С. 171-186.

14. Роман Якобсон про ритмометричну будову слов'янської народної пісенності // Метроритм-1. - К.: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2002. - С. 28-30.

15. Досвід етнофольклорного вивчення поховальної обрядовості локальних зон Півдня Славії: Маріово (Р. Македонія) // Слов'янський збірник. - Одеса, 2003. - Вип. X. - С. 243-251.

16. Динаміка константного виразу українського та балканослов'янського поховального плачу - від фольклорної імпровізації до письмового тексту // Мистецтвознавство, фольклористика та етнологія слов'янських народів / XIII Міжнародний з'їзд славистів (Любляна, Словенія). - К.: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, Український комітет славистів, 2003. - С. 149-195.

17. Time and space image of funeral laments in Balkan-Slavonic folklore traditions (on the problem of Balkan world model) // V službach etnografije. Zbornik na počest' sedemdesiatin Ondrcja Krupu. - Bekesskă Čaba, 2004. - P. 212-222.

18. Жанровые универсалии тужбалиц в контексте славянской плачевой традиции // Этнопоэтика и традиция. К 70-летию чл.-корр. РАН В. М. Гацака. - Москва: Наука, 2004. - С. 261-270.

19. Вербальный текст обрядового бдения над умершим (украинские, сербские и хорватские параллели) // Кодови словенских култура. - Београд, 2004. - Бр. 9. - С. 65-91.

20. Чорний як колористична домінанта поховальних голосінь (українська та південнослов'янські традиції) // Слов'янський збірник. - Одеса, 2005. - Вип. XI (Присвячений пам'яті доктора філологічних наук, професора А. К. Смольської (1927-2004)). - С. 154-166.

21. Формула невимірності у сербській та чорногорській народній поезії // Народна творчість та етнографія. – № 6. – 2005. – С. 30–35.
22. Оповідна традиція в поховальному обряді (українські, хорватські та сербські паралелі) // Слов'янський світ. – К., 2006. – Вип. 4. – С. 47–82.
23. Танатологічні дослідження в сучасній славистиці // Слов'янський збірник. – Одеса, 2006. – Вип. XII. – С. 292–298.
24. Слов'янський фольклорний текст в аспекті когнітивної та антропоцентричної парадигми: категорія модальності // Слов'янський світ. – К., 2007. – Вип. 5. – С. 72–86.
25. Етнопоетика обрядового тексту як чинник ентитету фольклорної традиції (на матеріалі українських та балканослов'янських поховальних плачів) // Слов'янські обрії. – К., 2008: Український комітет славистів, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – Вип. 2 (XIV Міжнародний з'їзд славистів. Доповіді). – С. 399–418.
26. Colour as the code of funeral laments in Balkan-Slavonik and Ukrainian folklore traditions // Македонски фолклор. – Скопје, 2007. – Год. XXIII, бр. 64. – С. 113–122.
27. Між глобалізацією та ідентичністю: акценти сучасної славистики // Слов'янський збірник. – Одеса, 2008. – Вип. XIII. – С. 90–98.
28. Жанр поховальних плачів у македонській фольклористиці // Українсько-македонський науковий збірник. – К., 2009. – Вип. 4. – С. 249–257.
29. Традиція поховального оплакування в Болгарії: термінологія, прагматика, виконавці // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. 36. наук. праць. – К., 2010. – Вип. 11. – С. 359–364.
30. Прилог проучава у формулности у народној поезији: формула нсизрецивости у српским тужбалицама // Жива реч: 36. у част проф. др. Н. Милошевић-Норђевић. – Београд: Балканолошки институт САНУ: Филолошки факултет, 2011. – С. 355–363.
31. Обрядовый текст в системе этнической культуры: погребальные плачи // Этнические и этнографические группы в СССР и их роль в современных культурных процессах. – Уфа, 1989. – С. 55–59.
32. Косовска традиција у народној тужбалици // Научни састанак слависта у Вуков дане. 19/1. – Београд, 1991. – С. 269–278.
33. Дослідження типології обрядового тексту: східнослов'янська та південнослов'янська традиції плачу // Болгаристика в системі общественных наук: опыт, уроки, перспективы. Тезисы докл. Второй всесоюзной конференции. – Харьков, 1991. – С. 190–191.
34. Суеверия в свете этнофольклористики (на материале сербской традиции) // I Международная конференция "Традиционные культуры и среда обитания". – Москва, 1993. – С. 145–148.
35. Форма диалога у фолклорном обрядном тексту (корелација микро- и макроструктура) // Научни састанак слависта у Вуков дане. 25/1. – Београд, 1996. – С. 11–18.
36. Слов'янська міфологія чи слов'янські вірування – до герменевтики традиційної духовної культури // Матеріали міжнародної славистичної конференції пам'яті професора Костянтина Трофимовича (1923–1993). – Львів, 1998. – С. 293–299.
37. Традиција и импровизација в тужбалицама // Мастер и народная художественная традиция Русского Севера / Доклады III Международной научной конференции "Рябининские чтения-99". – Петрозаводск, 2000. – С. 215–227.
38. Етно-поетске константе српских тужбалица у контексту Европске традиције тужеба // Научни састанак слависта у Вуков дане. 30/2. – Београд, 2002. – С. 157–165.
39. Хроматизам народне тужбалице у балкано-словенској и украјинској традицији // Научни састанак слависта у Вуков дане. 32/2. – Београд, 2004. – С. 73–85 (на серб. мові).
40. Топосът црно море в србските и черногорските погребални оплаквания // Брегът – морето – Европа. Сборник с материали от Международната научна конференция "Брегът, морето и Европа. Модели на интеркултурна комуникация". – София, 2006. – С. 105–113.
41. Модалитет као услов моделирана фолклорне стварности: покушај когнитивне карактеристике // Научни састанак слависта у Вуков дане. 36/2. – Београд, 2007. – С. 123–132.
42. Етнопоетика як проблема сучасної фольклористики (на матеріалі української та південнослов'янської традицій поховального оплакування) // Словенски фолклор и фолклористика на размеђи два миленијума. 36. радова са међународног научног симпозијума. – Београд, 2008: Српска Академика наука и уметности, Балканолошки институт. – С. 251–264.
43. Идентитет стварности, или српске документарне тужбалице и украјинске песме-хронике као типологија жанра // Научни састанак слависта у Вуков дане. 37/2. – Београд, 2008. – С. 101–107.

44. Улогата и перспективите на научногo истражуване па полето на традиционална-та култура и фолклорот денеска – искусство па Киевскиот институт // Транзициите во историјата и културата / Прилози од Меѓународната научна конференција. – Скопје, 2008. – С. 541-544.

45. Between Globalization and Identity: the Experience of Slav Folklore Research // XVII Меѓународен симпозиум за балкански фолклор. Резимеа научесници. Охрид, 6-9 октомври 2008 – С. 17.

46. Ethnopoetics of the ritual text as the factor of the folklore tradition entity (on the material of Ukrainian and Balkan-Slavonic funeral laments) // XIV Меѓународен конгрес на слависта. Зб. на резимеа. – Скопје, 2008. – Т. II. – С. 215-216.

47. Topos black/dark sea in the formula of inexpressibility in Serbian folk poetry // Ballads – Water / The 40th International Ballad Conference of the Kommission für Volksdichtung. July 5-10.2010. Abstracts. – Amsterdam, 2010. – P. 40-41.

48. Украинське і сербське “сумне весілля”: прагматика і семантика обрядового тексту // Весільна обрядовість у часі і просторі. Зб. наук. праць / Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. “Одеські етнографічні читання”. – Одеса, 2010. – С. 225-241.

49. Поминальне оплакування в контексті календарної обрядовості (на матеріали балканослов'янської фольклорної традиції) // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу. Зб. наук. праць / Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. “Одеські етнографічні читання”. – Одеса, 2011. – С. 236-246.

50. Вук Караџић као сакупуљач и истраживач народних тужбалица // Научни саста-нак слависта у Вукове дане. 40/2. -Београд, 2011. – С. 223-231.

Шевчук В. В. Легенди та перекази Поділля: мотиви, поетика. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.07 – фольклористика. – Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2012.

Дисертація є першим спеціальним дослідженням змісту й поетики подільських легенд і переказів. Проаналізовано етнологічну, етнографічну та фольклористичну спадщину дослідників неказкової прози Поділля ХІХ – початку ХХІ ст. З'ясовано регіональну специфіку народних легенд і переказів Поділля у контексті історичних колізій

певної епохи, відтворення у них важливих історико-соціальних тем, сюжетів і мотивів, проаналізовано відповідно до особливостей семантичної та поетичної структури того чи того тексту. У роботі простежено міжжанрову взаємодію неказкової прози Поділля з відповідними творами з інших регіонів України та інших народів. У дисертації узагальнено й систематизовано тексти подільських легенд і переказів, уперше в українській фольклористиці укладено покажчик їхніх основних мотивів і сюжетів, виявлено жанрові й художні особливості цих творів, проаналізовано поетику.

Публікації:

1. Своєрідність топонімів Поділля (етимологічний аспект) // Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету: Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. – Вип. 16. – Т. 1. – С. 149-155.

2. Апокрифічні легенди у фольклорній традиції подолян // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: науковий збірник. Серія історична та філологічна. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. – Вип. 6. – С. 270-274.

3. Категоріальні форми топонімічних легенд та переказів на Поділлі // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – Вип. 18. – С. 246-250.

4. Збирачі та дослідники неказкової прози Поділля // Література. Фольклор. Проблеми поетики: зб. наук. праць. – К.: Твім інтер, 2009. – Вип. 34. – Ч. 1. – С. 449-450.

5. Історичні перекази як невід'ємна складова духовного життя подолян // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський: ПП “Медобори-2006”, 2011. – Вип. 25. – С. 516-519.

6. Особенности топонимической прозы подольского этнорегиона // Филологические этюды: сб. науч. ст. молодых ученых: в 3 ч. – Саратов, 2011. – Вип. 14. – Ч. 1-2. – С. 16-23.

7. Гідроніми у легендах та переказах Поділля // Збірник наукових праць студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського державного університету. Філологічні науки. – Чернівці: Тзов “Оліко”, 2006. – Вип. 1. – С. 86-91.

8. Про топоніми у легендах та переказах Поділля // Національно-культурний аспект вивчення українистики і полонистики: Ма-

теріали Міжнар. студентської наук.-практ. конф., 9 лютого 2006 р. – Санок; Кам'янець-Подільський, 2006. – С. 220–224.

9. Про методи вивчення топоніміки у школі // Збірник наукових праць студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського державного університету. Філологічні науки. – Чернівці: Тзов “Колір”, 2007. – Вип. 2. – С. 84–89.

10. Топонімічна проза Центрального та Західного Поділля (фольклористично-ономастичне дослідження). – Кам'янець-Подільський: ПП Заріцький, 2008. – 60 с.

11. Природа народних мікротопонімів із Поділля // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. – Вип. 8: у 5 т. – Т. 2. – С. 66–67.

12. Невичерпні джерела фольклорної ономастики: топонімічні легенди та перекази Поділля // Міфологія і фольклор. – 2009. – № 1 (2). – С. 93–102.

13. Фольклорна традиція у легендах та переказах Поділля // Фальклор і сучасна культура: матеріали III Міжнар. наук. наук.-практ. конф., 21–22 крас. 2011 г. Мінск: у 2 ч. – Мінск: Выд. цэнтр БДУ, 2011. – Ч. I. – С. 99–101.

Остапюк О. О. Українські танечні пісні: регіональна специфіка та національна традиція. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.01.07 – фольклористика. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – Київ, 2012.

Дисертація є першим в українській фольклористиці цілісним дослідженням танечної пісенності. Основну увагу зосереджено на окресленні специфіки функціонування та виявленні жанрових особливостей регіональних різновидів пісень до танцю. Жанрове розмаїття української танечної пісенності в національній традиції представлене коломийками, козачками, гопачками, частівками, шумками, краков'яками, триндикками та іншими регіональними різновидами в їх територіальних і часових варіантах назв. Розмаїтість назв і ритмічних форм танцювальних моностроф свідчить про тривалу еволюцію жанру. На основі картографічного та порівняльного аналізу домінантних ритмоструктур простежено динаміку побу-

тування, генезу та особливості еволюції танечної пісенності на теренах України.

Публікації:

1. Танечні пісні: до питання жанру // Фольклористичні зошити. – Вип. 11. – 2009. – С. 103–111.

2. Українські танечні пісні в дослідженнях фольклористів // Фольклористичні зошити. – Вип. 12. – 2009. – С. 134–146.

3. Танечні пісні Архіву ПВНЦ: регіонально-жанрова специфіка // Фольклористичні зошити. – 2010. – Вип. 13. – С. 66–78.

4. Регіональні особливості поезики танечних пісень // Література. Фольклор. Проблеми поетики. – 2011. – Вип. 35: Присвячений дослідженню творчої спадщини Л. Ф. Дунаєвської. – К.: Київський націон. унів. ім. Т. Шевченка. – С. 416–426.

5. Функціональні параметри танечних пісень // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: міжвуз. зб. наук. ст. / Відп. ред. В. А. Зарва. – Бердянськ: БДПУ, 2011. – Вип. XXIV. – Ч. 2. – С. 500–510.

6. Танечні пісні: специфіка сучасного побутування // Нове життя старих традицій: Традиційна українська культура в сучасному мистецтві і побуті / Матеріали Міжнародної наукової конференції в рамках V Міжнародного фестивалю українською фольклору “Берегиня” / За ред. В. Давидюка. – Луцьк: ПВД “Твердиня”, 2007. – С. 497–505.

Наваренко І. А. Просодична організація іспанської народної казки (експериментально-фонетичне дослідження). – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.05 – романські мови. – Київський національний лінгвістичний університет, Київ, 2011.

Роботу присвячено дослідженню просодичної організації іспанської народної казки, а також визначенню експериментальним шляхом особливостей функціонування просодичних засобів в озвучених текстах. У дисертації представлено основні характеристики просодичних засобів, описано їхні основні параметри, проаналізовано й на прикладах продемонстровано роль просодії в забезпеченні комунікативно-прагматичного потенціалу тексту. Обґрунтовано метод експериментального аналізу озвученої казки, застосування якого дозволило побудувати типові моделі фабули. Експериментально встановлено інваріантну й варіантні реалізації лінгвопрагматичної моделі іспанської

народної казки, побудовано й охарактеризовано її просодичну модель. Описано просодичні параметри композиційно-сміслових частин казки, проаналізовано інформаційну структуру іспанської народної казки, визначено її ритмічну організацію, а також розкрито характер оформлення звукових портретів казкових персонажів.

Публікації:

1. Комуникативно-прагматичний та наративний аспекти понять добро і зло в текстах іспанських казок // Проблеми семантики слова, речення та тексту: Зб. наук. статей / Відп. ред. Н. М. Корбозерова. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2008. – Вип. 21. – С. 210–219.

2. Процес становлення казки як жанру літератури // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики: Зб. наук. праць / Відп. ред. Н. М. Корбозерова. – К.: Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2008. – Вип. 13. – С. 207–213.

3. Взаємодія просодичних засобів у забезпеченні цілісності тексту іспанської казки та їх вплив на сприйняття казки // Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. Центр наук. дослідж. і викладання інозем. мов НАН України. – К.: Логос, 2009. – С. 176–189.

4. Лингвистические средства реализации связности текста испанской сказки // Научный часопис. НПУ імені М. П. Драгоманова. – Серія 9: Сучасні тенденції розвитку мов. – К., 2009. – Вип. 4. – С. 227–231.

5. Ритмічна стратегія озвученого тексту іспанської казки // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ LINGUAPAX VIII: Філологія. Педагогіка. Психологія: зб. наук. праць – К., 2009. – Вип. 18. – С. 122–126.

6. Сказка как художественный текст и как объект лингвистического анализа // Постигането на висшето образование – 2008: материалы IV Междунар. науч. практ. конф. – София: Бял ГРАД-БГ ООД, 2008. – С. 60–62.

7. Результати аудиторного та інформаційного аналізу експериментально-фонетичного дослідження просодичної організації іспанської казки // Матеріали VI Междунар. науч.-практ. конф.: Європейська наука XXI століття. Філологіческие науки. – Пржемисел : Nauka i studia, 2010. – Т. 11. – С. 69–74.

8. Акустичні характеристики текстів іспанської казки // Сучасні напрямки викладання гуманітарних дисциплін у середніх та вищих навчальних закладах: мова, література, історія: Матеріали доповідей Міжнар. наук. конф., 14–15 квітня 2011 р., Горлівка. – Горлівка: Вид-во ГДПШМ, 2011. – С. 93–100.

Музичук М. Ю. Лінгвостилістичні та композиційні особливості структурування “міфічного” у прозі Ганса Еріха Носака. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012.

У дисертації вперше в українській та зарубіжній гуманітаристиці здійснено аналіз мовностилістичних та композиційних особливостей творення “міфічної” оповіді в тексті прози Г. Е. Носака із урахуванням феноменологічних властивостей міфу як форми мислення; визначено специфіку ідіостилу письменника за допомогою поняття “текстотвірна стратегія”, яке дозволило розглянути авторську поетику “міфічного” як комплекс формально міфічних елементів; обґрунтовано набір категорій для вираження природи “міфічного” з погляду функціональної та комуникативної стилістики; виокремлено набір стратегій для структурування художньої “міфічної” дійсності та розкриття “міфічного мовлення”; удосконалено методику дослідження “міфічного” за допомогою застосування функціонально-комуникативного підходу до тексту; набули подальшого розвитку теорія “міфічного” в художньому тексті та категорійна база лінгвостилістики.

Публікації:

1. Темпоральний план оповіді у міфічному тексті // Мова і культура: (науковий щорічний журнал). – К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2005. – Вип. 8, т. 3, ч. 2: Лінгвокультурологічна інтерпретація тексту. Теорія і практика перекладу. – С. 157–162.

2. Граматичні та лексичні форми вираження часу у міфічному тексті // Вісник Львівського університету. Сер.: Іноземні мови. – Львів, 2006. – Вип. 13 – С. 32–39.

3. До проблеми визначення “міфічного” у художньому тексті // Наука і сучасність: зб. наук. пр. Нац. педаг. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – К., 2006. – Т. 57. – С. 253–260.

4. Мовні засоби вираження мотиву “маски” як елемента “міфічності” у прозі Г. Е. Носака // Іноземна філологія: укр. наук. зб. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – Вип. 120. – С. 111–116.

5. Мотив граничної самотності як елемент “міфічної” оповіді і його мовне вираження в художньому тексті // Наукові записки. Сер.: Філологічні науки (мовознавство): у 4 ч. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – Вип. 81 (2). – С. 188–191.

6. Способи вираження мовчання в міфічній прозі Г. Е. Носсака // Наукові записки. Сер.: Філологічні науки (мовознавство): у 5 ч. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. – Вип. 89 (2). – С. 52–57.

7. “Міфічний” діалог у прозі Г. Е. Носсака // Нова філологія: зб. наук. пр. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – № 39. – С. 129–133.

8. Schweigen als Komponente des “Mythischen” in der Prosa von H. E. Nossack // Die Lemberger Germanistik in der Ukraine: Innensichten-Außensichten – Dissertationsvorhaben. – Mannheim: Peter Lang Verlag, 2010. – S. 55–67.

9. Монологічна оповідь для вираження “міфічного” в романах Г. Е. Носсака // Мотивація, кваліфікація, якість: питання теорії і практики: матер. XI Міжнар. наук.-практ. конф. Асоціації українських германістів (25–26 листопада 2004 р.). – Харків: Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2004. – С. 49–51.

10. Актуальні проблеми та тенденції інтерпретації міфу в художньому тексті // Німецька мова як перша та друга іноземна у середніх і вищих навчальних закладах України: матер. XIII Міжнар. наук.-практ. конф. Асоціації українських германістів (м. Львів, 24–25 листопада 2006 р.). – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка 2006. – С. 51–54.

11. Schweigen als Komponente des “Mythischen” in der Prosa von H. E. Nossack // Проблеми та перспективи лінгвістичних досліджень в умовах глобалізаційних процесів: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 15–16 жовтня 2009 р.). – Тернопіль: ТНЕУ 2009. – С. 301–302.

12. Вираження “міфічного” часу у прозі Г. Е. Носсака // Германістика XXI століття: Традиційні й новітні аспекти дослідження та викладання: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Горлівка, 22–23 квітня 2010 р.) / за ред. д-ра філол. наук. В. І. Теркулова. – Горлівка: Вид-во ГДПШМ, 2010. – С. 118–120.

13. “Mythische Rede” in der Prosa von H. E. Nossack // Українсько-німецькі зустрічі: мова, література, дидактика: матер. X Міжнар. конф. германістів України і Баварії (м. Львів, 16–17 квітня 2010 р.). – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – С. 43–44.

14. Бінарність як стратегія “міфічної” оповіді у прозі Г. Е. Носсака // Die Rolle der deutschen Sprache für die Wissenschafts-, Bildungs- und Kulturtransfer in der Ukraine: матер. XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. Асоціації українських германістів (м. Ужгород, 28–29 жовтня 2011 р.). – Ужгород: ФОП, 2011. – С. 143–144.

15. Мовностилістична організація “міфічного” простору у прозі Г. Е. Носсака // Звітна наукова конференція ЛНУ ім. Івана Франка за 2010 рік. – Львів: ВЛНУ, 2011. – С. 67.

Пилипак М. А. Весільна обрядовість Східного Поділля середини ХХ – початку ХХІ століття: типологія, специфіка, динаміка та географія побутування (на матеріалі картографування). – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.05. – етнологія. Інститут мистецтвознавства фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України. – Київ, 2011.

У дисертації здійснено комплексне дослідження весільної обрядовості Східного Поділля середини ХХ – початку ХХІ ст., що ґрунтується на вивченні друкованих літературних джерел і польових досліджень автора роботи. Простежено трансформації традиційної весільної обрядовості у другій половині ХХ – початку ХХІ ст.; проаналізовано просторову варіативність весільного обряду Східного Поділля; виявлено загально-регіональні, регіонально-локальні, поодинокі та спорадичні риси обрядових явищ. Розглянуто обряд весільного частку, який складається із трьох головних частин: перед-весільної, власне весільної та післявесільної. У дослідженні уперше здійснено картографування весільного обряду Східного Поділля, що дало змогу визначити ступінь збереження традиційного весільного обряду у середині ХХ ст., виділити регіональні, локально-регіональні та спорадичні риси території дослідження.

Публікації:

1. Весільна обрядовість у її сучасних формах побутування (за матеріалами с. Брідок Вінницької області) // Матеріали до української етнології. – 2007. – Вип. 6 (9). – С. 114–116.

2. Трансформація весільного обряду населення південно-східного Поділля // Етнічна історія народів Європи. Збірник наукових праць. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2008. – Вип. 26. – С. 71–73.

3. Весілля Поділля // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – 2008. – Вип. 13. – С. 288–297.

4. Весільне печиво Поділля // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – 2009. – Вип. 15. – С. 183–188.

5. Весільний обряд Поділля в радянський період. // Наукові записки Вінницького

державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – 2009. – Вип. 16. – С. 161–164.

6. Весільна обрядовість сіл Вінниччини на українсько-молдавському порубіжжі // Народна творчість та етнографія. – 2009. – № 2. – С. 100–103.

7. Передвесільна обрядовість Східного Поділля (поч. – 50 рр. ХХ ст.): регіональна специфіка // Весільна обрядовість у часі і просторі. Матеріали міжнародної конференції “Одеські етнографічні читання”. – 2010. – С. 324–333.

Гавадзин В. В. Весняні календарні обряди і звичаї гуцулів ХХ ст. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.05 – етнологія. – ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. – Івано-Франківськ, 2011.

Дисертаційне дослідження присвячене аналізу весняних календарних звичаїв та обрядів гуцулів із виявленням їх езотеричних властивостей, ідейно-смыслових конфігурацій, змістово-функціонального наповнення. Весняну обрядовість розглянуто як комплекс вірувань, обрядодій, міфологічних уявлень, магічно-ритуальних практик крізь призму трьох поетапно змінюваних періодів: ранньовесняного, великоднього та пізньовесняного. Висвітлено семіотичну та семантичну складову обрядовості весняного періоду, сучасне побутування звичаєво-обрядових форм зі спробою відстежити первинний смисл і шляхи трансформаційних змін.

Публікації:

1. Традиційна календарна обрядовість гуцулів сьогодні // Українознавство. – 2010. – № 1. – С. 154–157.

2. Міфологічний аспект гуцульської ранньовесняної календарної обрядовості як елемент відображення локальної ідентичності // Етнічна історія народів Європи. – 2010. – Вип. 31. – С. 68–73.

3. Етнорегіональні особливості гуцульської ранньовесняної календарної обрядовості // Народна творчість та етнографія. – 2010. – № 3. – С. 97–101.

4. Аналіз світоглядних рис календарно-обрядового циклу гуцулів крізь призму міфологічної концепції М. Костомарова // Вісник Прикарпатського університету. Історія. – 2011. – Вип. ХІХ. – С. 92–97.

5. Сравнительный аспект гуцульской и русской Масленицы // Современные гуманитарные исследования. – 2009. – № 6. – С. 42–45.

6. Гуцульська діалектна лексика весняного календарно-обрядового циклу: етнорегіональний аспект // Вісник Прикарпатського університету. Філологія. – 2010. – Вип. ХХV–ХХVІ. – С. 225–228.

7. Специфіка впливу гуцульських календарних обрядів та звичаїв на формування культурної ідентичності на локальному рівні: теоретичний аспект // Наукові записки. Національний університет “Острозька академія”. Серія “Культурологія”. – 2010. – Вип. 5. – С. 201–212.

8. Традиційна обрядовість Гуцульщини і процес формування духовності особистості // Проблеми загальної та педагогічної психології. – 2010. – Т. ХІІ. Ч. 4. – С. 84–90.

9. Календарна обрядовість в соціокультурному полі сучасної цивілізації: регрес чи розвиток (на матеріалах Гуцульщини) // Культура і сучасність. – 2010. – № 1. – С. 120–124.

10. Міфологія і календарно-обрядовий цикл (на прикладі весняних гуцульських звичаїв і обрядів) // Роль науки, релігії та суспільства у формуванні моральної особистості: Матеріали ХХVІ Міжнар. наук.-практ. конф. – Донецьк: ІПШ, 2009. – С. 130–132.

11. Календарна обрядовість як важливий аспект історії повсякденності (на матеріалах гуцульської Масляної) // “Історія повсякденності: теорія і практика”: матеріали Всеукр. наук. конф. – Переяслав-Хмельницький, 2010. – С. 217–218.

12. Збереження традиційної календарної обрядовості як одна з культурних проблем сучасності (на прикладі гуцулів) // Соціально-політичні і культурні проблеми сучасності: Матеріали ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф. – Сімферополь: ДИАІПІ, 2010. – С. 144–147.

13. Сохранение архаичного в индивидуальном и массовом сознании постсовременности через календарные обычаи и обряды // Личность и общество: проблемы философии, психологии и социологии. Сб. статей. – Пенза: Приволжский дом знаний, 2010. – С. 94–96.

14. Формування духовних цінностей молоді у світлі традиційної культури на прикладі гуцульських великодніх свят // Гуцульщина в гомоні віків: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Львів: Тріада плюс, 2011. – С. 279–287.

Підготував Ігор Гунчик